

Љубомир КЕКЕНОВСКИ

W

*Ri zi kot vari ra
vo obrat en razmer
so znaewet o*

W

I rvi ng FI [ER

ВРЕДНОСТ И ЦЕНА

Централен субјект во демократијата е граѓанинот. Затоа најсветото нешто е заштита на неговите сопственички права. Притоа услов за негов развој е да се овозможи размена на неговиот движен и недвижен имот по одредени цени кои ги дефинира пазарот. Но, нема ни една цена по која може да се купи или да се тргува со неговиот глас. Злоупотребата на ова основно право на глас е пра-причина за сите зла кои ги одвојуваат/дефинираат општествата како примитивни или како демократски. Оние што со нескриена арогантност и суровост започнуваат да ги крадат/злоупотребуваат гласовите со уште поголема/невидена леснотија ќе продолжат да го крадат и имотот на граѓаните.

Пригодно ми изгледа во оваа прилика да потсетам на стариот и добар Оскар Вајлд, кој велеше дека **"ЦИНИК Е ОНОЈ ЧОВЕК, КОЈ ЈА ЗНАЕ ЦЕНАТА НА СЕ А ВРЕДНОСТА НА НИШТО"**. Нашиве постојано ни докажуваат дека со цените и со ценкањето/пазарењето им оди одлично, единствено имаат голем проблем со вредностите. Бидејќи нема поголемо потценување на сопствените граѓани од тоа да им го украдете гласот. Со тоа вие вечно ги туркате не во вториот круг, туку не им давате да излезат од таму каде што сè уште се, за жал, во деветтиот круг на Данте. Добрите избори, се квасец за демократијата. Во спротивно, не го оставате граѓанинот да порасне, да се индивидуализира, да созрее, да стане партнер/субјект, а не стока која некој друг ќе ја однесе на пре продажба или на кланица. Во својата суштина оваа е *rag excelance* демократски проблем број еден на нашиот менталитет. **ЗАТОА ПОЛИТИЧАРИ СО ВА-**

КОВ МЕНТАЛИТЕТ, КОИ СЕ УШТЕ НЕ ЈА АПСОЛВИРАЛЕ ОСЛОВНАТА ПОЛИТИЧКА АБЕЦЕДА СЕ НАЈГОЛЕМИОТ И ИЗВОРЕН ПРОБЛЕМ ЗА НАШИОТ ОПШТЕСТВЕН РАЗВОЈ ИЛИ СПРОВЕДУВАЊЕ НА БИЛО КАКВИ РЕФОРМИ.

Избориве само ни кажуваат колку е отуѓена политичката елита од народната супстанца на македонското општество. Во основа, сите овие години, ние не сме се помрднале многу во самата демократска суштина бидејќи и најновите избори од март годинава ни ја испратија старата порака. Тие беа реплика на 96-та, 98-та, и на 2002 година. Со тоа ние не добивме ништо во квалитет, бидејќи никој сериозно не чита изборни програми, па да се определи за некого или за нешто. Правото на глас сè уште се користи како право на казна за да се изрази револтот за сите понижувања што власта им ги приредува на граѓаните.

КОГА НЕМА БОРБА/ВОЈНА ЗА ПА-

ЗАР ВО КОНКУРЕНТИ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ПРАВИЛА НА ИГРА, КАКО ШТО Е СЕКАДЕ ВО БОГАТИ ОПШТЕСТВА, ИЗБОРИТЕ ВО СИРОМАШТИЈАТА СЕ ПРЕТВОРААТ ВО ВОЈНА ЗА ИЗБОРНА ПОБЕДА. Тоа е прашање на живот и смрт, не политичка, или идеолошка бидејќи тоа никој не го засега, туку тоа е пат во економска смрт и секнување на изворите од каде се напојуваат партијните кадри и други приопашни муви, кои се насладувале од истиот кладенец. **СО ИЗБОРНАТА ПОБЕДА ВСУШНОСТ, НАЈДИРЕКТНО СЕ ДООГА ДО ЕДИНСТВЕНО РЕСУРСИТЕ, ПОТОЧНО ДО ПАРТИТЕ/ЏЕБОВИТЕ НА ГРАЃАНИТЕ.** Страв да те фати кога ќе ги видиш оние фази позади градоначалничките кандидати. Затоа што не верувам дека тие се тепаат за промовирање на некои вредности, или да им овозможат на градоначалниците пристојни привилегии и високи плати, туку овие лоби групи и глутници кои се влечат позади нив, всушност се настроени како хиени за да го поделат пленот кој им следува.

ПРОБЛЕМ СО ВРЕДНОСТИТЕ А НЕ СО ЦЕНАТА ИМАМЕ И ВО ПРИБЛИЖУВАЊЕТО КОН ЕВРОПСКАТА УНИЈА, БИДЕЈЌИ ЦЕЛИОТ ПРОЦЕС Е ПРЕД СЕ ТРАНЗИЦИЈА КОН ОДРЕДЕНИ ВРЕДНОСТИ И СТАНДАРДИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПОСТИГНАТ. Цената која ќе ја платиме за тоа е многу пониска од оваа што ја плаќавме/плаќаме на нашиве транзициони арамбаши што ни го нудат ова сивило и бесперспективност.

Секое преговорање или понуда за нешто што е вредно добро (merit goods), да му се определи цена во сериозни држави се смета за крајно непристоен предлог. **КАЈ НАС ИМЕТО, ГРБОТ, ХИМНАТА, УСТАВОТ, СТРАТЕШКИТЕ ВРЕДНОСТИ И ИНТЕРЕСИ СЕ СТАВЕНИ НА ТОБОГАН И СЕКОЈ МИНИСТЕР ИЛИ ЈАВНА ЛИЧНОСТ СИ ПРАВИ БЕРЗА ОД СЕ ТОА.** Неопходна е црвена линија/ граница во делувањето во овој домен, но таа се појавува само кај оние на кои претходно треба да им светне црвена лампичка во глава дека не е сè на продажба.

Притоа клучно станува прашањето

зошто домашните стручни луѓе не можат да се наметнат/влијаат во јавноста??? Затоа што нашата практика е устроена така што ти можеш научно да утврдиш дека два и два се четири, но ако немаш политичка/економска сила да ги натераш и другите да го почитуваат и признаат тоа, ќе останеш само теоретичар. **ЗАТОА ШТО КАЈ НАС СЕ ПРИФАКА И РАЗБИРА САМО СИЛАТА/УЦЕНАТА, А НЕ УМОТ/ЗНАЕЊЕТО КАКО ЕДИНСТВЕН АРГУМЕНТ. ЗАТОА СИТЕ РЕФОРМИ, ЗАКОНИ И ДОСЕГА ГИ ПРАВЕВМЕ ПОД ПРИТИСОК НА НАДВОРЕШНА СИЛА КОЈА ЕДИНСТВЕНО МОЖЕ ДА ПРОМЕНИ НЕШТО НА НАШ**

ТЕРЕН. Сè дотогаш јавната расправа ќе се растегнува како ивкова слава и ќе се сведува на еден марионетски театар во кој секој треба да си ја одигра својата бедна улога. Некој ќе глуми опозиција, други се демек власт, а новинарите и експертите играат некоја си јавност.

ВО ЦЕЛАТА РАСПРАВА СТАНУВААТ ЦЕНТРАЛНИ СОСЕМА НЕВАЖНИ/ТРИВИЈАЛНИ ТЕМИ, КАКО ШТО Е ОНАА, КОЈ КЕ ГО ПРОДАВА ТЕЛЕКОМ ИЛИ ЕСМ, НАМЕСТО ПРЕКУ СТРУЧНА РАСПРАВА ДА СЕ ОПРЕДЕЛИ КОГА И КАКО КЕ СЕ ПРОДАВА, ПОТОЧНО КОЈ КЕ СЕ ИЗБЕРЕ ЗА СТРАТЕШКИ ПАРТНЕР. Са-

каат да забораваат дека реките и водите се национално/општествено богатство што го сме го наследиле од минатите, а сме го позајмиле од идните генерации. Наивно си го продаваме изворот од кој се напојува нашата сувереност, водите и потенцијалот на вардарската долина, на која уште Бизмарк во XIX век ѝ ја утврдил важноста, а ние не можеме да ја препознаеме/видиме денес во XXI век.

ЗА ДА ГО ЗАТВОРИМЕ КРУГОТ ОД ОВАА ПРИКАСКА КЕ СЕ ВРАТИМЕ НА ПОЧЕТНАТА ТЕЗА И КЕ ПОСОЧИМЕ УШТЕ ЕДНАШ ДЕКА НИЕ НЕ МОЖЕ И ПОНАТАКА ТВРДОГЛАВО ДА ОДИМЕ ПО СВОЕ, НАСПРОТИ МАТИЦАТА НА ГЛАВНИТЕ ЕКОНОМСКИ ТЕКОВИ, КОИ СЕ ПОКАЖАА ДЕКА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ А НЕ "ГОЛЕМИТЕ ЛИЧНОСТИ" СЕ ГЛАВНИОТ ФАКТОР ОД КОЈ ЗАВИСИ ЕКОНОМСКИОТ РАСТ ИЛИ ЕКОНОМСКИОТ ПОРАЗ. Дури воопшто не е точно мислењето дека не може да се процени или дека не може да се измери нивното влијание. Така, на пример, најновите анализи на Фернандо де Сото, проминентен перуански економист од светски глас, докажува дека на нерегулирани сопственички права се губат 9 трилиони во 2000 година. Кога тие средства би можеле да се капитализираат и да се стават во економска функција, ќе се овозможи економска револуција и бегство од сиромаштијата во третиот и посткомунистичкиот свет.

СО ДРУГИ ЗБОРОВИ, ГЛАВНИОТ ПРОМОТОР НА СИРОМАШТИЈАТА Е ЛОШАТА ВЛАСТ КОЈА КРЕИРА НЕПРИЈАТЕЛСКИ НАМЕСТО BUSSINES FRIENDLY AMBIENT. Инаку, Фернандо де Сото беше познат по една своја изјава дека своите две кученца ги крстел/викал Маркс и Енгелс. Кога го прашале зошто, одговорил: бидејќи се многу слични, и моите кутриња се бајаги влакнести/брадести и немаат никаков однос кон приватната сопственост. Секоја сличност со нашиве состојби е сосема случајна. ●

